

אין ביעור חמץ אלא שריפה –

The elimination of *Chometz* is only by burning it

OVERVIEW

רבנן The אין ביעור חמץ אלא שריפה (that derived (through a ק"ו from נותר) that rejected this ק"ו since it may come to a קולא (it is סופו להקל) if he cannot find fuel with which to burn the חמץ. In response ר"י suggested that we derive it through a מה הלכה. תוספות discusses what is the הלכה, which again the רבנן rejected. from מצינו

נראה דהלכה כרבי יהודה דסתם לן תנא כותיה בפרק בתרא דתמורה¹ (דף לג, ב) -

It is the **view** of תוספות that **the ruling is like ר"י** (that אין ביעור חמץ אלא שריפה), **since the תנא** of the משנה ruled **anonymously** like ר"י **in the last פרק of מסכת תמורה**.

asks: תוספות

ואם תאמר אם כן בהא דאמר רבי יהודה סוכה אינה נוהגת אלא בארבע מינין שבלולב² -
And if you will say; if indeed this is so (that the הלכה here is like ר"י), **therefore in the case where ר"י rules** that the סכך of a סוכה **can only be made from the four kinds** which are used for לולב (and the רבנן argue); there too -

יהא נמי הלכה כמותו -

The הלכה should also be like ר"י (that סכך must only be from the שבלולב) - (ד' מינים שבלולב)

דהתם נמי לא פליגי רבנן אלא מטעם דכל דין שתחלתו להחמיר וסופו להקל³ אין⁴ דין -
For there too (regarding the סכך) the רבנן argue on ר"י **only because of the same reason** the רבנן argue on ר"י here, namely **any ruling** (of a ק"ו), **which initially is stringent but may subsequently be lenient is no ruling** -

ובפרק קמא דסוכה (דף יא, א) סתם לן תנא כרבנן -

However in the first פרק of מסכת סוכה the תנא of the משנה rules **anonymously** like

¹ The משנה there states (anonymously, without mentioning any names [a סתם משנה]); ואלה הן הנשרפין חמץ בפסח ישרף. Generally we rule like a משנה. See 'Thinking it over' #1.

² והדין נותן ומה לולב שאין נוהג בלילות כבימים אינו נוהג אלא בארבעת מינין, ק"ו, stating, derives this through a ק"ו, סוכה לוב, in ר"י. סוכה שנוהגת בלילות כבימים אינו דין שלא תהא אלא בארבעת מינין.

³ The רבנן there give the same argument there to disprove the ק"ו (as they do here by חמץ), if as result of the ק"ו, there will be a leniency; in the case of סוכה if he does not have the מינים ד' for סכך he will not have a סוכה (and by חמץ, if he has no fuel he will not be מבער the חמץ), so this type of ק"ו is ineffective. However it seems that regarding חמץ the חמץ סתם rejected the reasoning of the רבנן and ruled like ר"י, proving that the logic of the רבנן (that if it is סופו להקל it is not a ק"ו) is incorrect; therefore by סוכה as well we should reject the refutation of the רבנן and accept the ק"ו of ר"י and rule that סכך must be from the מינים ד' only!

⁴ The (להקל אין דין, instead of להקל אין דין) amends this to read, דין, הגהות הב"ח.

the **רבנן** that סכך need not be from the מינים only -

דקתני הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת אם קצצן כשירה⁵ -

For the משנה states, if one used the walls of a סוכה to **trellis upon it grapevines or squash**, the rule is **if he cut them off** from their roots **it is כשר** for סכך. The question is why we rule like ר"י regarding חמץ and not regarding סכך.⁶

answers: תוספות

ויש לומר דהכא קיימא לן כרבי יהודה משום דין אחר⁷ דיליף⁸ במה מצינו⁹ -

And one can say; that here by חמץ we establish the ruling like ר"י because of the other expounding, where ר"י derived his ruling through a מצינו⁹ -

anticipates a difficulty: תוספות

אף על גב דאמרו לו חטאת העוף ואשם תלוי¹⁰ יוכיחו ושתיק -

Even though the רבנן responded to ר"י, saying **חטאת העוף and אשם תלוי will (dis)prove** your מצינו, **and ר"י was silent** he did not respond to their question, which seemingly indicates that the רבנן are right, so why do we rule like ר"י -

responds (granted that it is a refutation according to the view of ר"י): תוספות

מכל מקום לדידן סבירא לן כרבנן דאמרי חטאת ואשם בשריפה וליכא תוכיח:

Nevertheless according to us who agree with the רבנן, who maintain that חטאת ואשם תלוי are burnt (if it is נותר), **there is no refutation** to the מצינו from מה מצינו (since we disagree with him regarding חמץ, therefore we rule like ר"י that אלא שריפה ר"י, but rather agree with the חכמים that they are burnt).

⁵ It is evident from this משנה that סכך need not be from the מינים it can be (even) from ודלעת.

⁶ See 'Thinking it over' # 2.

⁷ Initially ר"י derived his ruling (that אין ביעור חמץ אלא שריפה) through a ק"ו from נותר. However the רבנן rejected this on the basis of דין אינו דין. [We accept this rejection of the רבנן, and therefore regarding סכך where the רבנן also used this rejection we follow the ruling of the רבנן.] Eventually ר"י came up with a different derivation based on a מצינו, it is on account of this other derivation that we rule like ר"י.

⁸ See כהא.

⁹ מה מצינו (literally, 'what do we find') means that if we find a rule in a certain case we may apply this rule to other cases as well, unless we can find reason not to apply it to other cases. ר"י argues that just as by נותר, which has a prohibition of not leaving it over (past its time), we eliminate it through שריפה, similarly by חמץ, which has the same prohibition of not leaving it over (פסח), should also be eliminated through שריפה.

¹⁰ A woman after childbirth must bring a חטאת העוף (and an עולה) for a קרבן. If it was questionable whether or not there was a birth, the woman still brings a חטאת העוף but it is not eaten (by the כהנים, as other חטאות העוף). According to ר"י after the חטאת העוף was brought, it is placed in the אמה of the עזרה but it is not burnt. Similarly by an אשם תלוי which became נותר, the ruling according to ר"י is that it is buried and not burnt. We see (by the אשם תלוי) that even though there is an איסור נותר nevertheless it is not burnt. This disproves the מצינו of ר"י, since we find other cases of נותר which do not require שריפה, therefore perhaps by חמץ also even though there is an איסור נותר, nevertheless it need not be burnt.

SUMMARY

We rule like ר"י that אין ביעור חמץ אלא שריפה which we derive through a מה מצינו (but not on account of the ק"ו).

THINKING IT OVER

1. תמורה in משנה אלא שריפה proves that אין ביעור חמץ אלא שריפה. ¹¹ Seemingly there are משניות here in our מסכת which indicate that אין ביעור חמץ אלא שריפה, such as the משנה on ב,יא which states ושורפין בתחלת שש and on ב,ח where the משנה states ¹²?! מסכת תמורה from משנה why did תוספות need to bring שיאור ישרף;

2. What was תוספות thinking in his question? ¹³ Seemingly it is obvious that the ק"ו is ineffective (because of the refutation of the חכמים since it is סופו להקל), for ר"י himself offered alternate ways to derive his law, indicating that he accepted the refutation on the ק"ו. It is seemingly obvious that we rule like ר"י only because of the מה מצינו, so therefore by סכך where there is no מה מצינו (only the ק"ו [which the רבנן reject]), we do not rule like ר"י!

¹¹ See footnote # 1.

¹² See שפת אמת.

¹³ See footnote # 6.